

□ "ПАС".
Ёсць прэзідэнт
і ў нас.

□ "Мясцовы
час".

Фонд Сораса ў
Віцебску.

□ "Мова
зямлі".
Чаму Балсуны
Казацкія?

□ "Крыніцы".
Час пісаць вершы.

□ "Дзевятае
неба".
Пра Марадону-
падманшчыка.

□ Смачна есці!
Рэцэпты
каляднага стала.

Малюнак І.АМЕЛЬЯНОВІЧ.

Кур'ер "ЧЗ"

ПРЭСА ЧАКАЕ СВАЙГО ЗАКОНА

Выступачы перад удзельнікамі канферэнцыі "Уваходжанне Беларусі ў міжнародную інфармацыйную прастору", міністр культуры і друку А.Бутэвіч адзначыў, што новая дзяржаўная палітыка адносна перадаваўшага друку накіравана на садзейнічэнне шырокаму спектру выданняў як па тэматыцы, так і па палітычнай арыентацыі.

Міністр выказаў надзею, што на цэперашняй сесіі Вярхоўнага Савета, магчыма, будзе дэпартаваны і прыняты ў другім чытанні Закон аб друку. Журналісты, адзначыў ён, павінны мець для сваёй работы гарантыраваную сацыяльную і прававую абарону. Нягледзячы на тое, што непразручлівыя паміж журналістамі і службамі інфармацыі дзяржаўнага ўлады, падкрэсліў А.Бутэвіч, таму важна ўнесці ўдасканаленні і дэпартаваць палітыку аб правах журналістаў на атрыманне інфармацыі ад дзяржаўных структур.

Разам з іншымі праблемамі СМІ ў поўнай меры адчулі і матэрыяльную залежнасць. Міністр адзначыў, што фактычна 411 рэспубліканскіх перадаваўшых выданняў спынілі б сваё існаванне без фінансавай падтрымкі. Уласныя даходы, напрыклад, "Чырвоная змена" за 9 месяцаў 1994 года склаў 7,7 працэнта, "Полымя" — 1,4. Вельмі нізкая аплата журналісцкай працы. Міністарства культуры і друку распрацавала праект указа прэзідэнта праект паставы Кабінета Міністраў, які, як сказаў міністр, прызначаны вырашаць шэраг журналісцкіх праблем.

У заключэнне А.Бутэвіч выдзеліў пяць асноўных напрамкаў, неабходных для стварэння інфармацыйнай сістэмы незалежнай Беларусі. Сярод іх — фарміраванне неабходнай заканадаўчай базы і матэрыяльна-тэхнічных умоў дзейнасці СМІ, рэальнае забеспячэнне свабоды слова, павелічэнне адказнасці журналістаў, падарожчаванне ўсіх выданняў неабходнай інфармацыі ад дзяржаўных кіруючых органаў і ўсіх журналістаў магчымае свабоднага доступу да інфармацыі.

МАРАЗЫ ЦЗНАМ НЕ ПЕРАШКОДА

3 20 снежня зноў падаралася белая гарэлка. Як і ў папярэдні раз, паўлітровая бутэлька — на тысяччу, а ў 0,7 літра — на 1400 рублёў. За паўлітра "Полымя" і "Сталінін" у звычайным афармленні прыйдзецца выкладаць 7230, а ў спецыяльным і экспартным — 7290 "зайчыкаў" за "Рускую" і "Маскоўскую асобую" адпаведна па 7160 і 7220 рублёў.

ЗРАБІЦЬ УСЁ МАГЧЫМАЕ...

Беларускі камітэт абароны міру, Фонд міру Беларусі разам з усяй міратворчай грамадскасцю рэспублікі глыбока ўстрыжаны і закліпаючы падзеямі, якія адбываюцца ў гэты дні ў Чачні і іншых рэгіёнах Каўказа, што могуць з'явіцца аргументамі, зваротнымі да ўсіх, ад каго залежыць вырашэнне ваяўнічага канфлікту, з заклікам спыніць баявыя дзеянні. У прынятай ім заяве заклікаецца заклік зрабіць усё магчымае для мірнага ўрэгулявання і недапушчэння новых кровапраліваў.

НАЛЕТ НА БМЗ

Чаговым аб'ектам злачынства стаў Беларускі металургічны завод.

Невядомыя яна ведалі, куды і за чым ішлі. Прывітаўшы дзёжжым лабарантам рэчку, падобнай на пісталет, яны зніклі з 25 плацінамі трыма. Страты для Жлобінскага прадпрыемства вылічваюцца ў паўтара дзесятка мільянаў.

ЧАС ЗАВОРВАЦЬ КАМЕННЕ

У Оршы мясцовы трактарарамонтны завод неўзабаве пачне выпускаць плугі, вельмі прыдатны для камяністай Віцебшчыны. Справа ў

тым, што яны спецыяльна прыстааваны для апрацоўкі камяністай глебы. Выпуск навінкі асвойваецца сумесна з расейцамі. Такім чынам, прадукцыя паступіць як на ўнутраны, так і на знешні рынак. Трымаў шырокі кішэню, селяніні

Уладзімір МІХНО.

У "ГАРЫЗОНТА" — ЮБІЛЕЙ

Калектыў аб'яднання "Гарызонт" адзначыў 40-годдзе з дня выпуску першага тэлевізара "Беларусь".

Сёння ж на канвееры прадпрыемства — выхад дзевяці розных мадыфікацый сучасных тэлевізараў. Прадукцыю ВА "Гарызонт" добра ведаюць не толькі ў рэспубліках былога Саюза, але і за мяжой: у Галандыі, Бельгіі, Партугаліі, Югаславіі, Польшчы, Чэхаславакіі.

Анатоль РАМАНОВІЧ.

"ЧП" МЯСЦОВАГА МАШТАБУ

Бяссонная ноч выдалася ў жыхароў дамоў па вуліцах Горкага і Пушкіна ў Гродне. Пад раніцу яны прачнуліся ад рэзкага ўдзілавага паху ў кватэрах. Паміж іхнімі запору ўдзілавага газу.

Не шчыра, абшліся без ажыра. Жыхары атрымалі лёгкае атручванне. Прычынай аварыі стала ўключэнне напачатку і паключэнне без нагляду ўстаноўкі па падчыне бітуму на вышыню, якая выкарыстоўвалася МП "Жувер". Бітум у цыстэрне закіпеў, і ядавіты газ, што ўтрымліваў вакум азоту, уварулоў і шэраг канцэнтраваных элементаў, трапіў у кватэры.

КОНКУРС ЮНЫХ КАМПАЗІТАРАЎ

Траці міжнародны конкурс юных кампазітараў, прысвечаны памяці Максіма Багдановіча, адбыўся ў Гродне.

Сорак пачынаючых амагараў з розных гарадоў Расіі, Украіны, Беларусі прадставілі на ім свае творы, большасць з якіх была прысвечана класіцы беларускай паэзіі.

Сярод лаўрэатаў — дзве прадстаўніцы Гродзенскага вучылішча Лідскай музычнай школы Дзінара Мазітэва, вядомыя таксама, як аўтар балета "Дзюймовічка". І вучанца Баўкаўскай музычнай школы Валерыя Янкоўска.

Лілія АСТРАВЕЦКАЯ.

ВЯЛІКІ КАРДЫНАЛЬСКІ ПРЫЁМ

У кафедральным касцёле Святой Дзевы Марыі адбыўся вялікі кардынальскі прыём. Усе святары Беларусі, мітрапаліт Мінскі і Слуцкі Філарэт, Пятрышын Эдвард усея Беларусі, апостальскі Нунцы ў Вільні, дыпламатычны корпус Беларусі і шмат іншых асоб урачыста віталі мітрапаліта Мінскага і Магілёўскага, ксёндза-кардынала Казіміра Свёнтка.

Папа Рымскі Павел II ўпершыню ўзвёў у кардынальскі чын беларускага біскупа. Гэта падзея сама адрывае дзейнасць рыма-беларускага касцёла на Беларусі і сведчыць аб прызнанні перамя ў нашай краіне ва ўсім свеце.

Філарэт, Пятрышын Эдвард усея Беларусі, не толькі павышавалі кардынала з высокім чынам, але і падарылі яму ў знак павагі і блізкасці дэвіз рэлігіі Ікону "Свяціцеля Мікалая".

Святлана КУЛІКОВА.

Курсы валют на 21 снежня:

	Далар ЗША	Ням. марка		
Скупка	Продаж	Скупка	Продаж	
"Комплекс"	10060	10370	6370	6625
"Прыор"	10200	10550	6470	6600
"Дукат"	10100	10400	6350	6690

Прыкметна палепшылася крмінагенная абстаноўка ў Баранавічах пасля стварэння тут пры гарадскім аддзеле ўнутраных спраў спецыялізаванага матэрыяльнага ўзвода паліцэйска-наставой службы.

Толькі за апошні час пагварчальных злачынстваў раскрыта 17 крмінальных злачынстваў.

На рады ўзвода з'яўляюцца ў самых крмінагенных кронках горада — на рынку, вакзале, ля рэстаранаў і бараў. Вядуць яны паліцэйскае і нацыянальнае.

Здымкі: камандзір узвода старшы лейтэнант Аляксандр КЕНДЫШ.

Фота: Рамана КАБЯКА.

ВЕСТКІ З ПАРЛАМЕНТА

ПАРЛАМЕНТ: РАЗМІНКА ПЕРАД ВЫБАРАМІ?

20 снежня ў парламенце прагучаў даклад дэпутата С.Антончыка аб фактах карупцыі ў адміністрацыі прэзідэнта. На яго думку, Беларусь кіруе некалькіма мафіёзнымі кланаў: аграрны, прамысловы, чарнобыльскі, гандлёва-экспэрыментацыйны.

У якасці аргумента С.Антончык прывёў наступныя факты. У 1993 годзе 60 працэнтаў крэдытнай эмсіі праходзіла праз "Беллаграмбанк", старшынёй праўлення якога быў цяперашні прэм'ер-міністр Міхаіл Чыгір. Сяргей Антончык лічыць, што гэты "раскручвалі" на наступнай схеме: парламенцкая камісія па аграрных пытаннях, харчаванні і сацыяльнаму развіццю вёскі, якой кіраваў Уладзімір Гаркун — цяперашні віцэ-прэм'ер, выбіраў крэдыты быццам бы пад патрыятычным сцягам. Урад ішоў на сустрэчу. Нацыянальны банк "друкаваў грошы", якія ішлі ў "Беллаграмбанк".

Многія неспрыяныя прыйшліся пачуць і кіраўніку спраў прэзідэнта Івану Ціцяноў. Былі прыведзены прыклады з яго камерыйнага мінулага ў фондзе "Спадчына Чарнобыля", дзе, як лічыць С.Антончык, на дабрачынныя мэты заставаліся, што называецца, хатнікі. І гэты пры тым, што фонд займаў вельмі грашовымі таварам — нафта, мазутам, бензінам.

У дакладзе практычна ўсе састарылыя атрамалі па завушніцы. Начальніку службы кантролю прэзідэнцкай адміністрацыі Васілю Даўгалёву было паставлена ў віну парушэнне паводна заканадаўства, міністр абароны Анатоля Кастанка выслушаў намяла аб'яваўшых у заўважэнні ў службовым становішчы і напярэдым продажам ваеннай маёмасці. Не пакінуў без увагі С.Антончык і дэтармінованае прысваенне ваенскага звання палкоўніка дзяржаўнаму Савету бяспекі Віктару Шэйману, які да гэтага меў званне маёра. Дасталося таксама Леаніду Сініцыну, Віктару Кучынскаму, некалькім работнікам прэзідэнцкай службы кантролю.

Па-рознаму ацаніў дэпутаткі корпус выступлення Сяргея Антончыка. Адны лічылі, што ў дэна выпадку ёсць, да адзіна правільныя выхад; ці прыцягнучы дакладчыка да адказнасці за паклёп, ці неадкладна пайсці ў адстаўку.

адстаўку прэм'ер-міністра Чыгіра. Некаторыя ўбачылі ў выступленні Антончыка спробу стварыць "трамплін" перад маючымі адбыцца выбарамі ў парламент.

Кіраўнік Кабінета Міністраў Міхаіл Чыгір у сваім выступленні расказаў аб мерах, што прымае ўрад па выхадзе з крызісу. І заявіў, што не мае намеру ісці ў адстаўку ў цяжкі для рэспублікі час. Паводле яго слоў, частка дэпутатаў наўмысна не "заўважэ" няма ганей улада. Гэту ж думку прадэдуў віцэ-прэм'ер Уладзімір Гаркун, які абверг выстаўленны супраць яго абвінавачванні, спасылаючыся на канкрэтныя дакументы, заявіў, што пэўнай групе дэпутатаў у парламенце на шляху да выбараў будзе тым лепш, чым горш будзе абстаноўка ў рэспубліцы. Затое аб сваім жаданні пайсці ў адстаўку афіцыйна заявіў на сесіі кіраўнік адміністрацыі прэзідэнта Леанід Сініцын і кіраўнік спраў прэзідэнта Іван Ціцяноў.

Міністр абароны Анатоля Кастанка пагадзіўся адзіці ад спраў на час работы камісіі па вывучэнню фактаў карупцыі, прыведзеных у дакладзе Антончыка. Праўда, пры галасаванні для стварэння такой пастаяннай камісіі не хапіла галасоў дэпутатаў. Затым у парламенце выступіў прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка. Ён выказаў рэзкую назгуду з фактамі, прыведзенымі ў дакладзе дэпутата Сяргея Антончыка, якія, паводле яго слоў, "вывернуты наабырар". Прэзідэнт лічыць, што прычынай выступлення дэпутата ад апазіцыі стала падрыхтоўка палітычных сіл да маючых адбыцца выбараў у парламент. Аляксандр Лукашэнка заявіў, што па просьбай да Генеральнага пракурора даследаваць матэрыялы па карупцыі, прадстаўленыя дэпутатам Антончыкам, і паведамаць, што, калі будзе хоць маленькая зачатка адносна прэзідэнта, аб'яваю пайсці ў адстаўку. Прэзідэнт заклікаў дэпутатаў да разважлівасці.

БЕЛІНФАРМ.

ПРЭС-КАНФЕРЭНЦЫІ

КРАХ ТУРЭЦКАЙ РЭЗІДЭНТУРЫ?

"Шпіёнская" тэма зноў усплыла на гэтым тыдні. У Камітэце дзяржаўнай бяспекі адбылася прэс-канферэнцыя, у якой прынялі ўдзел вышэйшыя службовыя асобы гэтага ведамства. Тэма яе "Разведвальная дзейнасць спецслужбаў Турцыі на тэрыторыі нашай краіны".

Як паведамлялася ўжо, сёння турэцкія спецслужбы ў Беларусі вядуць разведвальную дзейнасць у выглядзе аператываў па вываду з краіны асоб, якія забяспечвалі інфармацыю разведвальным службам Турцыі.

На прэс-канферэнцыі старшыня КДБ Уладзімір Ягораў адзначыў, што спецслужбы Турцыі вядуць разведвальную дзейнасць у Беларусі больш як паўтара года. Было ўстаноўлена, што пад дахам дыпламатычнага статусу працавалі прафесійныя разведчыкі. Іх дзейнасць па збору інфармацыі аб нашай краіне, яе эканоміцы, вывучэнню звычак было не зусім ужо і бяскрыўдным. Да сярэдзіны гэтага года турэцкія "дыпламаты" разведчыкі завербавалі двух грамадзян Беларусі па ўсіх правільных класіфікацыях разведвальнай работы: з адборам падпіскі, грашовым утрыманнем, агентурнымі адносінамі. У аднаго з агентаў пад час зваж, гэты крок фактычна паклаў

трымання былі знойдзены сакрэтыныя весткі.

Журналістам прапанавалі прагледзець дакументальныя відэаматэрыялы, якія тычацца гэтай аператывы нашых спецслужбаў.

Аднак з-за дрэннага гуку, а таксама з-за таго, што матэрыял быў паказаны не поўнаасцю, — як падкрэслівалася, гэта з'яўляецца рэзідэнцыяй, а не разведкай.

Далей на прэс-канферэнцыі паведамлялася, што паралельна з вярбоўкай двух грамадзян Беларусі прадстаўнікі замежнай разведкі прыступілі да папярэдняй агентурнай сеткі. У якасці новых крыніц інфармацыі былі абраны два журналісты. Падкрэслівалася, што праз нашых калег выходзіла шмат звестак для спецслужбаў Турцыі.

Аднак такая інфармацыя не з'яўляецца сакрэтнай, што адзначылі самі арганізатары прэс-канферэнцыі. Інакш да журналістаў былі б прыменены іншыя санкцыі. У дадзеным жа выпадку справа абмежавалася толькі размова і папярэджаннем. Да таго ж, гэты крок фактычна паклаў

канец той мэце, якую мелі на ўвазе турэцкія спецслужбы і якая абавязкова б стала складам злачынства для братаў па пяр. Журналісты з'яўляліся кандыдатамі на вярбоўку і меркавалася, што адзін у першых чыслах снежня, а другі ў канцы месяца стануць агентамі замежнай разведкі. Да гэтага дапушчана не было.

На здзіўленне прысутных, чаму аператыва са "шпіёнамі" атрымала такую шырокую агуласку, бо звычайна падобныя дзеянні спецслужбаў не афішэруюцца, адказ быў дадзены ў наступным сэнсе.

Дзейнасць турэцкіх спецслужбаў становілася асабліва актыўнай на тэрыторыі Беларусі, і нельга было не разважаць на гэты тым больш, што размова ўжо ішла пра дзвух агентаў і пра двух кандыдатаў на вярбоўку. Органы КДБ павінны былі дзейнічаць такім чынам, каб выключыць магчымасць выхаду на нашых грамадзян прадстаўнікоў замежнай разведкі, спыніць вярбоўчую работу на тэрыторыі рэспублікі. У выніку праведзенай аператывы, заўважылі прадстаўнікі КДБ, была поўнаасцю ліквідавана рэзідэнтура турэцкай разведкі і спынена дзейнасць агентурнай сеткі.

Вольга ШАЎКО.

"Уорлднэт"

НАРОД І ПРЭЗІДЭНТ — РАЗАМ

У Польшчы пракацілася хваля незадавальненняў з нагоды прыняцця ўрадам новай паставы па падатках.

Найбольш актыўна дзейнічалі служачыя аховы здароўя і адукацыі, якія наладзілі дэманстрацыю. Іх падтрымаў і Лех Валенса. Прэзідэнт не пагадзіўся з урадам і мае намер звярнуцца за вырашэннем спрачкі ў Канстытуцыйны суд Польшчы.

КУРС НА ПРЫМІРЭННЕ ВЕРНІКАЎ

У Лондане адбылася сустрэча прэм'ер-міністра Вялікабрытаніі і Паўночнай Ірландыі.

Лідэры дзяржаў заявілі, што мірныя працэсы ў Паўночнай Ірландыі павінны быць паскораны. У пачатку года яе ўрад разгледзіць пытанні бяспекі краіны, а з'яўляюцца задачай новай прэм'ер-ліды прымірэнне паміж каталікамі і праваслаўнай царквой.

ГЕНЕРАЛЫ — НА СЛУЖБЕ Ў МАФІІ

Міністэрства абароны Тайваня выкрыла ў сваім асродку мафіёзныя ступені.

Як заявіў на пасяджэнні парламента міністр абароны Сунь Чынь, у прыналежнасці да мафіёзных кланаў аб'яваўшыхся 6 армейскіх генералаў. Дэпутаты ж ад апазіцыі паведамілі, што па іх звестках у сувязях з мафіяй замешаны сама меней 16 генералаў.

"Еўраныюс"

ПЕРАМОГА САЦЫЯЛІСТАЎ

У Балгарыі прайшлі парламенцкія выбары.

Перамогу на іх атрымалі былыя камуністы — партыя сацыялістаў, якая набрала 44 працэнта галасоў. Партыя неакамуністаў — Саюз дэмакратычных сіл, якая стаяла на чале ўлады да выбараў, набрала 25 працэнтаў галасоў.

Газетна-выдавецкае
акцыянернае таварыства
"Маладняк"

прымае заяўкі на газетную паперу
(ф 168, 84).

Тэлефоны: (0172) 68-27-21,
68-29-45.

БІЗНЕС-КЛАС

Калядны падарунак — асабняк або кватэра...

Самым чужым падарунакам — асабняком або кватэрай — могуць абзавацца на Каляды багатыя мішчыны. У сталіцы сёння праймае аўкцыён па продажы жылля. На тэрыторыі Заходняй Віржыі нерухомае выстаўляе рознае жыллё: неабудаваныя катэджы пад Мінскам, прычым падарунак абавязваецца і дабудова; жылля дома, адна- і трохпакатковыя кватэры ў розных раёнах горада.

Трыба адзначыць, што першы такі аўкцыён, праведзены біржой нерухомага прымянення з мэтай сталіцы, сумесна з мэрамі сталіцы, прынес яна дадатковых сродкаў у гарадскую казну. Грошы, вылучаныя ад мінулых аўкцыёнаў, пайшлі на ўпарадкаванне і рэканструкцыю розных аб'ектаў. У тым ліку жылля памяшканняў, прызначаных для інвалідаў, састарэлых і малазабеспечаных грамадзян, вэтэранаў.

Цяперашні аўкцыён таксама разлічаны не толькі на задавальненне попыту багатыя часткі насельніцтва — аўкцыённыя грошы пойдуць на дабрачынныя патрэбы.

Па падтрымку ў пракуратуру

Шэраг дакументаў, якія выкрываюць неправераныя дзеянні падатковых і іншых дзяржаўных служб, будуць адпраўлены ў пракуратуру рэспублікі фондам барацьбы з бюракратызмам і карупцыяй. Такое рашэнне прынята 19 снежня на сходзе савета заснавальнікаў гэтага фонду. У ліку якіх Саюз прадпрямальнікаў Беларусі, Таварыства абароны правоў спажываўцаў, Беларускі фонд фінансавай падтрымкі прадпрямальнікаў, камерцыйны банк "Дукат", іншыя фірмы. На думку прадпрямальнікаў, апошнім часам пачаліся выпадкі невыканання заканадаўчых і падзаконных актаў і рэгламентаў іх дзейнасці, што выклікае непаконнасць прадстаўніцтваў дзяржавы савету і прымушае іх звяртацца па падтрымку і дапамогу ў розных інстанцыях. У тым ліку ў пракуратуру.

БЕЛІНФАРМ.

"Фейрыленд-94"

Нячаста на шматлікіх міжнародных кірмашах, выстаўках і сярэднях, якія праводзяцца амаль што ў кожнай краіне, можна убачыць тавары для дзяцей. Прычым выключна іх стала перавага міжнародна спецыялізаваных выстаўках тавараў і паслуг для дзяцей, якія праходзілі з 14 па 16 снежня ў Мінскім Палацы дзяцей і моладзі (Старавіленкі тракт 41). Ва ўтульных залах палаца фірмы з Беларусі і замежжа (ЗША і Расія) выставілі разнастайную прадукцыю — прадукты харчавання, цацкі, кнігі, спецыяльныя атрыбуты для дзяцей, абутак і адзенне, мэбля, роверы, спартыўны інвентар, калядныя і навагоднія падарункі.

Акадэмія прадпрямальнікаў

Ні для каго не з'яўляецца сакрэтам, што ў нашай краіне катастрофічна не хпае спецыялістаў высокага класа, веды якіх адпавядаюць сучаснаму ўзроўню. Вырасціць гэту праблему ўзяўся Акадэмія прадпрямальнікаў і сацыялогі. Асноўная яе мэта — падрыхтоўка прафесійных прадпрямальнікаў і рэальна арыентаваных спецыялістаў, фінансавых менеджэраў. У рэспубліцы ў такім профілі не працуе ні адна вышэйшая навуковая ўстанова. Акадэмія цесна супрацоўнічае з акадэміяй кансалтынгаў і аўдытарскімі фірмамі, Міністэрствам фінансаў.

У хуткім часе Акадэмія прадпрямальніцтва і сацыялогі пачне курс заняткаў, на якіх жадаючы змогуць дасканалы асвоіць камерцыйны правам, бухгалтэрыям разлікам, эканамічнай псіхалогіяй, вывучыць спецыфіку знешнеэканамічнай дзейнасці, пазнаёміцца з правамі аперацый з замежнай валютай.

Уладзімір СТАРАСЦЕНКА.

"ПАС" палітыка-аналітычная служба

Ёсць прэзідэнт і ў нас

З прыходам дэмакратыі ў нашу краіну, з нараджэннем беларускай дзяржаўнасці ўзнікла шмат з'яў, характэрных для ўсяго цывілізаванага свету. У Амерыцы, Англіі, Францыі і іншых перадавых дзяржавах, напрыклад, існуе шырокая адукацыйна-грамадская плынь, накіраваная на падрыхтоўку моладзі да будучага актыўнага ўдзелу ў розных галінах гаспадаркі, культуры, адукацыі.

Маладзёжныя арганізацыі ўзнікаюць і ў нашай краіне. У Мінску, у прыватнасці, актыўную дзейнасць праяўляюць маладыя дыпламаты, вучоныя, літаратары. Сярод аб'яднанняў існуе і Парламенцкая арганізацыя моладзі. У гэтым годзе яна адзначае сваё двагоддзе, але на самай справе нарадзілася яна аж у 1990г. Бадай, два гады спатрэбілася, каб зарэгістраваць арганізацыю.

Дзесяцігоддзі школы № 38 і 116, школа рабочай моладзі, група ініцыятыўных хлопцаў і дзяўчат са школы № 201, студэнты ВДУ, курсанты вярхоўнага вучылішча, навушныя тэхнікумы, ПТВ, настаўнікі, рабочыя — усё гэта "маладыя парламентарыі", узорам якіх ад 13 гадоў і ёсць.

Як і ў кожнай сур'ёзнай арганізацыі, у ПАМА галоўная мэта, занятаваная ў статucie, — дапамагчы моладзі рэалізаваць свае магчымасці, здольнасці, зрабіць асобай і прыносіць карысць грамадству.

Маладыя парламентарыі працуюць у трох накірунках. Па-першае, гэта фізкультурна-здораўленчыя мерапрыемствы. У рамках іх удзельнікі парламенцкай працы правялі чатыры гарадскія чэмпіянаты па міні-футболу, рыжучае да пятак. Тут ёсць

свой прыватны фонд — адзін мільён рублёў. Праводзяцца таксама ваенна-спартыўныя эстафеты для школьнікаў.

Павада вынікаў работы, самія актыўныя удзельнікі парламенцкай працы ўзнагароджваюцца. Ёсць магчымасць і напавіць здароўе ў санаторыі, прафілакторыі, на турыстычныя базі.

Па-другое, гэта вывясілі і забавы. Каб моладзь магла цікава праводзіць свой вольны час, ПАМА арганізоўвае вечары адпачынку, "агненчыкі", дыскатэкі. У гэтай справе адчуваецца дапамогу аказвае акцыянернае таварыства "Атлант", якое дазваляе карыстацца сваім Домам культуры. Тут праводзяцца шматлікія конкурсы: "Чараўніца", "Добрая малойці", "Ану, парчыкі" і іншыя. На кожным з гэтых конкурсаў можна выйграць прыз.

Па-трэцяе, гэта дабрачыннасць. У гэтым накірунку мы маем гістарычны папярэднік: калі раней вэтэранам вайны і працы, інвалідам дапамагалі піянеры, цімураўцы, скаўты і іншыя арганізацыі, то сёння справай займаюцца мы, маладыя парламентарыі. Дапамагем у асноўным, маючы на ўвазе, гэта, адзначыць, не маючы на ўвазе, а таксама, па магчымасці, зорасцева бездапаможных усім неабходным. У прыватнасці,

усім нядаўна маладыя парламентарыі правялі акцыю "Міласэрнасць": для бездапаможных вэтэранаў Вялікай Айчыннай вайны збіралі грошы, хадзілі ў магазіны і прадукты, падбіралі ў кватэрах. Усё гэта пад сваю апеку мы ўзялі 218 чалавек.

Акрамя таго, шмат працуем разам з саюзам вэтэранаў "афганцаў" Фрунзэнскага раёна. Удзельнікі нашай арганізацыі правялі ўжо 37 акцый "Афганістан — наша памяць і наш боль", якія прайшлі ў тэхнікумах, ПТВ, сярэдніх школах, вольскіх часцях, а таксама ў спецыяльных установах закрытага тыпу. Праводзім не толькі акцыі, але і дапамагем сем'ям, асабліва дзецям "афганцаў" — ладзім шматлікія рэспубліканскія конкурсы, святы, іншыя карысныя мерапрыемствы.

У 1993 годзе маладыя парламентарыі правялі вялікі Рэспубліканскі фестываль песні "афганцаў". Ён склаўся з двух тураў, а ўдзельнічала ў ім 46 аматарскіх і прафесійных груп. Пра высокі ўзровень мерапрыемства сведчыць той факт, што членамі журы былі вядомыя музычныя дзеячы, адзін з іх — І. Лучанок.

Ёсць у нас і свая трыбуна, свая газета "Класі". З матэрыялаў, змешчаных на яе старонках, можна даведацца пра дзейнасць нашай арганізацыі, карысныя справы больш дакладна.

Няхта, прачытаўшы мой артыкул, пэўна здзіўляцца: "Што гэта за разгалінаваная арганізацыя, мусіць, яна мае пэўную структуру?". Так, мае. У нас ёсць і свой прэзідэнт — ім з'яўляецца дырэктар школы рабочай моладзі

№ 21 Роберт Эдуардавіч Хмара. А ў кожнай са школ, што ўваходзяць у склад ПАМА, ёсць нават свой кабінет міністра. Акрамя таго, састаўляючы часткай нашай арганізацыі з'яўляюцца шматлікія тэхнікумы, ПТВ, вучылішчы.

Цяпер у нашай арганізацыі налічваецца каля чатырох тысяч чалавек.

Кожная сур'ёзная справа мусіць быць падмацавана матэрыяльна. "Адкуль у нашай арганізацыі грошы на ўсе мерапрыемствы?" — спытаеце чытач. Дык вось, наш генеральны спонсар вытворчае камерцыйнае прадпрыемства "Март". Прэзідэнтам яго з'яўляецца спадар Коба Цярэвадзе. Гэта вельмі лаякоўны чалавек і, як вядома, грошы на вецер кідаць яму не пасуе. Аднак ён добра разумее, што з сённяшніх школьнікаў, студэнтаў і іншых актыўных маладых парламентарыяў — не аглядзіцца — вырастуць фінансавыя, гаспадарчыя, дзяржаўныя дзеячы. І, вядома ж, не раз яны ўспомняць добрыя справы спадара Кобы. Грошы, укладзеныя сёння ў падрыхтоўку моладзі, некалі вернуцца назад з лішкам. Акрамя ПКТ "Март", ёсць і іншыя "разнавыя" фундатары — дзяржаўныя і прыватныя.

Адным словам, добра, што робіцца вялікая і карысная справа, што ёсць пэўная падтрымка. А вось больш магутныя і багатыя беларускія фірмы альбо пра нас не ведаюць, альбо не жадаюць ведаць. А няблага было б, каб не адзіны спадар Цярэвадзе, а і шчыра хто-небудзь падтрымаў малады парасткі на нівее парламентарызму.

Кацярына ВАЛАСЕВІЧ.

Біл Клінтан адкрывае Беларусь.

Падзенне ці ўзлёт? Станіслаў Шушкевіч.

Паўвека над Мінскам мірнае неба.

Журфак БДУ: пяцьдзесят выпускаў журналістаў.

Варат! зноў перамаглі: адборачны турнір чэмпіянату Еўропы. Нарвегія — Беларусь.

ЭКАНОМІКА

МАРЫ МАРНЫМІ БЫЛІ

Пасля некалькіх гадоў барацьбы гаспадарчы суд вобласці вярнуў Лепельскай гатункова-выпрабавальнай станцыі маёмасць на суму 60 мільёнаў рублёў.

Маёмасць была адчужана ў ходзе незаконнай прыватызцыі яшчэ ў 1991 годзе. Тады пад матывацыю будаўніцтва жылля для перасяленцаў былі дырэктар Г.А.Мазур і галоўны бухгалтар В.П.Козыр адкрылі сваё прадпрыемства "Мара", якое на самай справе не існавала. Але, тым не менш, дырэктар прадаў гэтую "прадпрыемства" тэхніку, лабудовы, будматэрыялы, санітарнае абсталяванне (аўтакран, цялянік, кароўнік).

Экспаватар, напрыклад, быў ацэнены ў 8 тысяч рублёў, трактар — у 2 тысячы, 50 камплектаў санітарна-гигіенічнага абсталявання былі прададзены за 5 тысяч оптам. Было многа чаго і іншага. "Прыкватызаваны" сабе ад сябе ўсё, што можна, дырэктар і бухгалтар зваліліся і звалі сваю справу.

Аднак і на іх завялі адпаведныя паперы. У выніку мара акцэналізавалася. Маёмасць прыйшлося вярнуць.

"ЛЯЛЬКА" МАГЛА БЫЦЬ БЯЗДОМНАЙ

Прадаваў дык прадаваў — сабе і чужо. Да такой высновы прыйшоў Віцебскі гарадскі Савет народных дэпутатаў. З пераважным перамогай сваёй палітычнай групы ў пераходзе ў 264-м падпісанне (цяпер ужо былым) першым намеснікам старшын гарсавета В.К.Ліпінскім, ад продыха па дагаворнай цане будынка па вуліцы Пушкіна, 4 прадпрыемства "ПІ" і "МК".

Але ў гэтым разбору ў гаспадарчым судзе было высветлена, што гэты будынак адносіцца да рэспубліканскай уласнасці і вырашаць яго лёс выканкам не мае права без Міністэрства культуры рэспублікі.

А НАШЫ ЎСЁ Ж НЕ ГОРШЫЯ Ў СВЕЦЕ

У сённяшніх умовах хто шукае, той, калі не знаходзіць, дык выкавае. Таму ў неспынным пошуку супраціўляюцца віцебскаму вытворчага аб'яднання "Маналіт". Яны паставілі распрацоўваць новыя формы гаспадарання, шлях эканамічнага і навукова-тэхнічнага супраціўлення з інстытутам і прадпрыемствам па выпуску новых гатункаў прадукцыі, шукаючы новыя рынкі збыту.

Цяжасці ў тым, як знайсці зацікаўленага пакупніка. Таму правяляюць маналітныя актыўнасці ў самых розных выставах мерапрыемствах. Нядаўна, напрыклад, прадстаўнікі аддзела маркетынгу пабывалі на міжнароднай выставе "Электроніка-94", якая праходзіла ў

Мюнхене. Удзел у такім аглядае электронічных кампанентаў і модуляў быў прастым для самых розных фірмаў-вытворцаў з многіх краін свету.

За пэўны дзень работы з Віцебскім стандартам азнаёміліся каля 90 прадстаўнікоў. З многімі іх адбыліся дзелавыя і канкрэтыя перагаворы. Закупіць прадукцыю "Маналіт" выказалі гатоўнасць фірмы Даніі, Швецыі, Бразіліі, Італіі, Францыі, Галандыі, Сінгапура і Бельгіі. Ад асобных ужо зарэз па факсу паступіла некалькі заказаў.

Адным словам, аб'яднанне набыло сваё, прычым аўтарытэтнае, імя ў сусветным кантэкстах гаспадарання. Запыты на пастаўку электронічных прыбораў усё больш павялічваюцца. Заказчыкаў задавальняе іх якасць, іх кошт. Так што размовы аб неканкурэнцяздольнасці нашай прадукцыі на заходнім рынку, як бачым, не апраданы. Комплекс унушаемай непаўнаценнасці — абвергнуты.

Аўгенія ВІЦЬБА.

МЯСЦОВЫ ЧАС

Сорас прыйшоў у Віцебск

У дваццаці пяці краінах свету, што сталі на шлях дэмакратычнага развіцця і рыначных адносін, дзейнічае дабрачынны фонд амерыканскага мільярдэра Дж. Сораса. Ужо два гады ён спрыяе фарміраванню і развіццю адкрытага грамадства на Беларусі праз рознабачную праграму ў галінах гуманітарнай адукацыі, культуры, навуцы, сродкаў масавай інфармацыі, эканамічных рэформаў. Цяпер дзейнасць БФС значна пашырылася. Ён мае рэгіянальныя прадстаўніцтвы ў Гомелі і Віцебску.

— На апошнім з'ездзе фонду Сораса, — паведамаў яго сябар, старшыня прафкама Віцебскага педагагічнага інстытута Юрый Прохараў, — было адзначана, што дзейнасць фонду выходзіць на новы этап развіцця — развіцця ў шырыню і глыбіню стварэння рэгіянальных аддзяленняў. Так было вырашана стварыць аддзяленне БФС у Віцебску.

У тым, што горад атрымаў пэўнае пераважнае, не было ніякай выключнасці. Апошнім часам ён становіцца ўсё больш знакамітым культурна-адукацыйным цэнтрам, дзякуючы славаўтай спадчыне Віцебскай мастацкай школы, звязанай з імёнамі Марка Шагала, Пэна, Язэпа Драздовіча. Немалаважнае роллю адыгралі і традыцыйныя ўжо фестывалі "Славянская базар", харазграфіі. Адчуваецца развіццё мае студэнцка-маладзёжная палітыка.

Фарміраванне рэгіянальнага фонду Сораса адбылося ў поўнай адпаведнасці з яго статутом. У каардынацыйны савет увайшла вядомая вучоная горада. Гэта загадчык кафедры псіхалогіі педагагічнага інстытута А.М.Даражэвец, які з'яўляецца каардынатарам сацыяльных праграм па лані ЮНЕСКО ўсіх краін СНД, прафесар

медыцынскага інстытута Ю.Я.Радзюка, прафесар па навуковай рабоце тэхналагічнага інстытута С.М.Літоўскі, намеснік дырэктара па сацыяльных пытаннях вытворчага аб'яднання "Белвест" С.У.Станкевіч і іншыя. Завячына савет пад кіраўніцтвам дырэктара-каардынатора Валерыя Міхайлаўна Крылава збіраецца раз у месяц і абмяркоўвае з'яўляюцца на падтрымку тых ці іншых праграм аб мерапрыемствах.

Важнейшым з іх у гэтым годзе былі міжнародныя пленарыі, прысвечаныя мастакам Шагалу і Малееву. Так, на арганізацыю апошняга пад абгрунтаваную праграму, пацверджаную экспертамі, было выдзелена 16 тысяч долараў. Зараз аглядаецца праграма ў кірунку падтрымкі і развіцця мастацтва, іх канцэртаўнае грунтоўнае на стварэнні ў Віцебску сучаснага мастацтва. Практычна ўжо вырашана пытанне з перадачай будынка, які будзе рэканструавацца і афармляцца пры дапамозе сродкаў фонду.

Значную падтрымку ў гэтым годзе атрымалі і абласны асацыяцыя студэнтаў, якая выступіла з ініцыятывай правядзення ў Віцебску Міжнароднага студэнцкага фо-

руму напрыкладні Дня студэнтаў. У тэатры Якуба Коласа на працягу двух дзён адбудзецца семінар, дзе будуць абмяркоўвацца тэмы жыццядзейнасці студэнтаў у фарміраванні маладзёжнай палітыкі. Для заслаўхоўвання прапановы ініцыятываў форуму былі запрошаны прадстаўнікі Міністэрства культуры і адукацыі, неспарна тым, хто павінен займацца маладзёжнай палітыкай. На жаль, Анатоль Лябедзька, старшыня Камісіі па справах моладзі і адначасова важная асоба ў прэзідэнцкай камандзе, не прыезд у Віцебск не знойшоў часу.

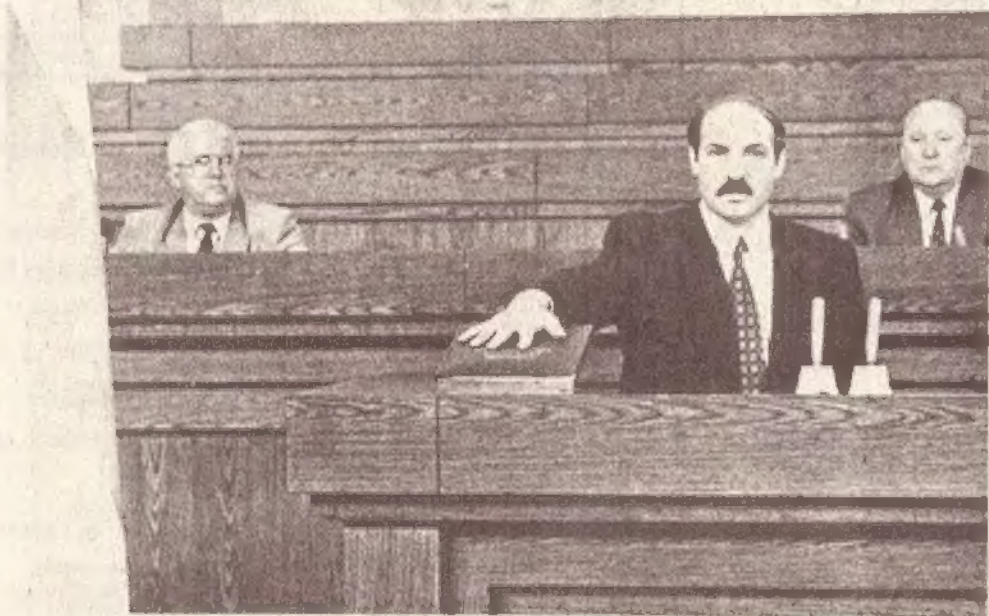
У гэты ж дні, 17 лістапада, упершыню ў Беларусі на плошчы Свабоды былі праведзены міжнародны митынг салідарнасці студэнтаў, дзе былі вылучаныя завароты да свайго ўрада і да студэнтаў краіны. Сутнасць завароту ў тым, каб дзяржаўныя структуры на аснове канструктыўных дыялогаў са студэнцкімі грамадскімі фарміраваннямі больш актыўна садзейнічалі вырашэнню задач, якія сёння стаяць перад вышэйшай адукацыяй, каб найбольш поўна выкарыстаць спартыўны і прапаганды ў фарміраванні маладзёжнай палітыкі ў цэлым.

У ліку 33 заявак, што атрымалі грашовыя выдаткі, быў у гэтым годзе і нашыя фестывалі народнай абрадаўнасці, якія распачаўся ў Аршанскім Доме культуры і ахваліў Чашніцкі, Лепельскі, Сенненскі ды Талачынскі раёны. Яго ўдзельнікам былі куплены сувеніры-падарункі. Свята задаволяла арганізатараў і глядачоў. Гэта, разумела, добра, хця і пакідае падавоенае пачуццё, бо, калі вярнуцца да галоўных мэтаў фонду Сораса, яны больш

Аўгенія ВІЦЬБА.

Гарачыя выбары. Ліпень.

Прысяга на дзяржаўным алтары.

Не будзьце разумнейшымі за продкаў.

Ці ацаніць зробленае Нобелеўскай прэміяй? Васілю Быкаву — 70.

І пасля гэтага яны накормяць нашу старасць?

1994 у лустры падзей

НОВЫ АДРАС МУЗЕЯ

У новы будынак пераехаў Музей гісторыі рэлігіі ў Гродна.

Размяшчаецца ён цяпер па вуліцы Замкавай у часткова адрастаўраным былым палацы, які належаў гарадской эліце і з'яўляецца помнікам эпохі класіцызму XVIII стагоддзя. Дарчы, аб гісторыі будынка расказвае невялікая экспазіцыя, прыватная, а наваесля музея. Тут жа адкрылася выстаўка "Барока на Беларусі", ёсць таксама свая канцэртная зала. Што датычыць асноўнай экспазіцыі аб гісторыі ўзнікнення і развіцця рэлігіі, то яна будзе прадстаўлена па меры далейшай рэстаўрацыі палаца. Ранейшы будынак, які займаў музей, перададзены ў распараджэнне жаночага праваслаўнага манастыра.

ВЯСЁЛЫЯ ВЕЧАРЫ

Вясёлыя вечары ў Люцынцы, дзе многія гады жыві і стваряюць свае песні родна-чалыя беларусыя драматургі. Віцэнт Дунін-Марцінкевіч, які ў 1840-х гадах на сцэне абласнога тэатра драмы і камедыі, які носяць яго імя.

КУР'ЕР "ЧЗ"

У адным спектаклі, так і названым "Вечары ў Люцынцы", аб'яднаны чатыры яго творы: "Пінская шляхта", "Шчыроўскія дажыні", "Залёты", "Хіцёр Зміцер". У гэтай паставіцы ўдзельнічае амаль уся трынаццаць Народнага тэатра, танцы выконваюць самі артысты. Паставіў спектакль мастацкі кіраўнік Гомельскага абласнога тэатра Уладзімір Караткевіч. Прам'ера стала для школьнікаў тэмай адкрытых уроках па творчасці пісьменніка-земляка, іх праводзяць пасля кожнага калектыўнага прегляду наставнікі мясцовых школ.

ЮНЫЯ КАМПАЗІТАРЫ

Ляўрэатамі міжнароднага конкурсу юных кампазітараў "Надзея-94", які завяршыўся ў Гродна, сталі 10-гадовая Дынара Мазітава з Ліды, 12-гадовая Валерыя Янкушэвіч з Вукава, і 23-гадовы масквіч Сяргей Галубкоў.

Першая з іх напісала музыку да балета "Дзюймовачка", другая — да оперы "Белая аўсянка". У ліку лепшых названы таксама Аркадзь Чубрык з Мінска, Вольга Абрэсав з Маскоўскай вобласці, масквіч Дар'я Сакава і мінчанін Валерый Воранаў, якія таксама выканалі ўласныя музычныя кампазіцыі.

Прыз за лепшы твор на вершы Максіма Багдановіча, у памяць аб якім ужо трыццаць гадоў праводзіў конкурс, дастаўся Аляксандру Аляхаву з Брэста.

3 ЖЫЦЦЯ ДЫЯСПАРЫ

Завіш восьмідзесяці тысяч беларусаў пражываюць толькі ў Маскве. Але ёсць і людзі ў асяродку, сардэчныя людзі, якія, быццам магнітам, прыцягваюць да сабе, становяцца той жыватворчай крыніцай, прыпынкі да якой, можна наталіць смагу па роднаму слову, па забытай народнай песні...

Для беларусаў Масква такім чалавекам стала ўсё адна — Аляксандр Аляхав. Бацька — дачка вядомага нацыянальнага асветніка і пісьменніка, арганізатара літаратурнага аб'яднання 20-х гадоў Адама Барбарэ. Навуковыя работнік, яна многа гадоў аддае працы ў імя Беларусі, а затым і Расіі. Пасля пераезду ў Маскву, Аляхавы захаваў у памяці песні, якія спявалі ў іх на роднай гродзенскай бабці і маці. Разам з ірынай Капчынскай Барбарэ стварыла гурток аўтэнтычнай беларускай песні.

БЕЛІНФАРМ.

ПРЭЗІДЭНТ У ДАУЖНИКАХ

Біл Клінтан лічыцца ў фэдаральных рэзідэнцыях даўжнікам.

Паводле іх даных, амерыканскі прэзідэнт павінен вярнуць у міністэрства фінансаў больш як 4 мільярд дالараў, якія ён перавыдаткаваў у перадавыбарчай кампаніі два гады таму.

У СПРАВЕ ДЗЮРАНА — НОВАЯ ВЕРСІЯ

У амерыканскага следства з'явіліся новыя факты па справе Марціна Дзюрана.

Яны даюць магчымасць меркаваць, што абвінавачаны ў спробе напад на прэзідэнта Клінтана дзейнічаў не ў адзіночку, а быў выкарыстаным зброй. Суд над Дзюранам адбудзецца ў сакавіку наступнага года.

ДЗЯЎЧАТ ЗАКЛІКАЛІ НА СЛУЖБУ

Узброеныя сілы Аргенціны папярэджаюць у хуткім часе прадстаўніцтва прыгожай паловы.

Як вядома, у краіне была адменена набаўна абавязковая служба ў арміі і ўведзена добраахвотная. Аргенцінскія камандаванне вырашыла набаўраць у свае войскі каля 500 дзяўчат.

БРУС ДЗІКІНСАН — У САРАЕВЕ

Паклоніліся ў Сараево амерыканскіх выдатных калібрных падарункаў — магчымасць наведаць канцэрт Бруса Дзікінсана і яго групы.

Візіт у былую Югаславію, дзе ідзе завязванне, быў арганізаваны фондам Сарана. Брус Дзікінсан прапанаваў іншым групам пераняць яго прыклад.

АЗРАСМІТ ВЯРНУСЯ

Група "Азасміт" завяршыла сваё 18-месячнае сусветнае турэ-шоу.

У заканчэнні яго музыканты выступілі ў канцэрце ў сваім родным горадзе Бостане.

АБ'ЯДНАЛА ПЕСНЯ

Джон Бон Джові і Сіндаі Кроуфорд прапаноўвалі разам напісаць песню "Калі ласка, вяртайся дамоў на Каляды" ("Please Come Home for Christmas").

Супермэдэль здымаецца ў кліпе да гэтай песні, якая ўваходзіць у альбом "Асцябальныя Каляды — 2".

МАРАДОНУ ЗАВІЛІ НА ХЛУСНІ

З абурэннем адрагавала Федэрацыя футбола Бразіліі на звесткі пра тое, што, паводле слоў Дзіяга Марадона, яму быў прапанаваны пост трэнера нацыянальнай зборнай.

Як заявілі прадстаўнікі федэрацыі, Марадону няма нават у спіску прэтэндэнтаў на гэты пост.

САФІ ЛАРЭН ЖЫВЕ У САНТА-БАРБАРЫ

У Каліфорніі сябраўды ёсць невялікі гарадочны рай — Барбара. Хто яго жыве, у адвядзенні там падзеі, пра якія паведамляліся ў асяродку тэлесерыялаў, але адно вядома, што побач з гэтым гарадком знаходзіцца рэчка, якое належыць вядомай кінатэатры Сафі Ларэн.

Яна там доўга жыве. А яе дваццацігадовы сын на даўня задумаў разводзіць на рэчцы маці страусаў. Не дзяля экзотыкі, а каб разбавіць, таму што якой страуса, пер'е і мяса вельмі дарага. Але Сафі Ларэн забараніла сыну гэтым займацца, вырашыўшы, што птушкі падобных габарытаў будучы перахадзіць вай адпачываць ад эменлівасці кінэмабізнесу.

ЗОРКІ Ў СКУРЫ МЯДЗВЕДЗЯЎ

Хутка пачнецца праца над фільмам "Тры мядзведзі", галоўныя ролі ў якім выконваюць Філ Колінс, Дэні Дэ Віта і Боб Хоскінс.

Зняцця разам усім тром зоркам прапанаваў яшчэ некалькі год таму. І паводле слоў Хоскінса, яму сапраўды вельмі цікава, што з усіх гэтых атрымаецца.

Казацкія Балсуны

Вёска Казацкія Балсуны ўяўляецца нам адной з самых нязвычайных, менавіта сваім далёкім мінулым, срод іншых вёсак, размешчаных у парэччы Бесядзі, у Веткаўскім раёне, на самым усходнім рубяжы Беларусі.

У вёсцы Стаўбун Веткаўскага раёна (размешчана на паўднёвым усходзе ад Казацкіх Балсуноў) запісана наступнае паданне: у царстваванні Мікалая Першага з Дана збеглі тры казакі. Звалі іх Стаўбун, Балсун і Нямкоў. Лічыліся былі заснавалі тры вёскі, якія атрымалі адпаведна назвы Стаўбун, Казацкія Балсуны і Нямкоў. Есць у нашай картэцы і крыху іншы варыянт падання. У яснаму маскоўскай, дзе дагэтуль ніхто не жыві, прыбыў трайд казакоў на чале з атаманам Балсунам ці Болсуном. Казакі заснавалі срод лесу паселішча, якое стала называцца Казацкімі Балсунамі.

Старажылы вёскі паведамляюць яшчэ шэраг цікавых фактаў. Так, у Казацкіх Балсунах ёсць месца, якое называюць Селішча. Лічыцца, што менавіта тут і пасяліліся казакі, калі прыйшлі на гэты месца. За Селішчам, уздоўж ракі Бесядзі, па гары, ішоў няспынны вал, які для казакоў мог служыць абарончым збудаваннем. У 1933 годзе гэты вал неўважліва паводзіў быў змыты так званы Гарадок — аляка гары над Бесядзі. Гара быў штучнага паходжання і, відаць, з ёй і быў звязаны нагаданне абарончы вал.

У дакументах, якія явіліся ў вёсцы да рэвалюцыі, быццам бы ставілі спецыяльную адзнаку, якая сведчыла аб "казацкім" паходжанні, "неказацкім" паходжанні чалавека.

У атамана Балсуна (Болсуна), згодна з паданнем, былі два памочнікі — Фёс і Сцяпан. Ад Фёса пайшло прозвішча Фёска, а ад Сцяпана — Сцяпаніч. Першы датэтуль існуе ў Казацкіх Балсунах. А вёска носьбітаў другога прозвішча ўжо няма, хоць у мінулым яно было вельмі распаўсюджаным. Пра гэта сведчыць вуліца Сцяпаніч, якая існавала да 1929 года ў вёсцы, калі было праведзена землеуладжванне, у выніку чаго многія старажытныя зніклі. Адначасна, што імя Фёс з'яўляецца ўсёчашым, скорочанай формай поўнага імя Фё-

стагоддзя. Прозвішча (мянушка) Болсун (Болсуна) не бярэ і Бесядзі і Каўпіты (адначасна яшчэ вёска Болсуны Чачэрскага раёна, размешчаную ля ракі Каўпіты прытока Бесядзі) маглі прынесці з сабой тыя ж маларасійскія перасяленцы. Вядома, што славянскія плямыны, якія жывуць на тэрыторыі сучаснай Украіны, спрадвечку сутыкаліся з носьбітамі розных цюркскіх гаворак, каўчынкамі, якія нясціны рухаліся з глыбіні ўразаўскіх стаўбун на працягу многіх стагоддзяў. Таму ў гаворках украінцаў ёсць асобныя цюркскія словы, ды і мянушкі і прозвішчы іх, у тым ліку многія асабавыя імяны ўкраінскіх казакоў маюць цюркскія паходжанне.

Такім чынам, няўняцкая рэальнасць казакоў перасяленцаў з Украіны, у паўночнай частцы сучаснай Веткаўшчыны і суседніх раёнах у мінулым цалкам магчыма. А калі гэта так, то заканамерна выглядае і наступнае пытанне: калі і чаму яны (гэта значыць казакі) тут з'явіліся?

Перад 1772 годам, калі адбыўся першы падзел Рэчы Паспалітай, граніца паміж гэтай дзяржавай і Расіяй праходзіла якраз у навакольных Казацкіх Балсуноў і Нямкоў. Прычым, праходзіла такім чынам, што абодва гэтыя населеныя пункты размяшчаліся на яе рускім бачу.

Даная граніца ўсталявалася пасля 1667 года, калі завяршылася працяглая вайна Расіі з Рэччу Паспалітай. Вайна распачалася ў 1654 годзе пасля далучэння да Расіі Украіны. А ў 1667 годзе ў вёсцы Андрусаве на Смаленшчыне было заключана перамір'е. На тое, што Казацкія Балсуны, Нямкі да яшчэ і вёска Балсуны сучаснага Чачэрскага раёна знаходзіліся на рускім бачу граніцы, ўскосна ўказваюць інвентары чачэрскага староства 1706 года. Чачэрскае староства ўваходзіла ў склад Рэчы Паспалітай і да яго належалі многія суседнія з Казацкімі Балсунамі вёскі, напрыклад, Нісімкавічы, Валасавічы, Свяцілавічы, нават Стаўбун. А вёска Казацкія Балсуны і Нямкоў і Балсуні ў інвентары няма, выходзіць, яны знаходзіліся па-за межамі староства. А гэта раўназначна таму, што гэтыя вёскі былі ў складзе суседніх расійскіх абласцей.

Аляксандр РОГАЛЕЎ, кандыдат філалагічных навук.

КРЫНІЦЫ

Міхась ГУБЕРНАТАРАЎ Беларускаму войску

Горад прыняты і цешыцца вёска: гэта не горшэе будзе са свят. Дык жа выводзі, генерал, сваё войска, каб паказаць яго сілу і гарт. Хлопцы ад родных бароў і ад гоню, ад беларускіх увечаных хат шыра на мове сваёй загамоняць, ціха паглядзіць рукой аўтамат. Іх не паклічуць белыйскія воды, іх не сустрае суровы Памір. Службы свадкай уся вяслоду зведваюць там, дзе трывалі ў нас Мір. Кедр Сібіры не дораць ім зорак, лотас да ран не кладзе ім лісты. Хлопцы ў дэзоры зацой і вавэрка пільна вартуючы лясныя пасты. Сёння не трэба далёка ім ехаць, хай Магілёў гэта будзе ці Брэст, бачы ў бінокль ім родныя стражкі, вернасьць, чаканне жаданых навест. Лішнія вёрсты — для маці маршчыны, сёння ж трывога не тая ў жанчын: сэрцам пацуюць, як служыць мужчыны — родная ім перадаць далачыню. Бачу ў руках юнакоў нашых зброю — хай жа не выстраілі іх аўтамат. Там жа за баром ўжо за гарою дымае білія славянскі наш брата. Есць і ў яго чым на нас абавязваць... Я не вайсковец, скажу лагандей: будзем драбціцца, далей распыліцца, толькі ў станем з таго мы мацней?

г.Гродна.

Мікола ТРАФІМЧУК

Цішыня

Мы здзіўляемся: доўга вяку надбалае сэрца Зямлі! Хоць Зямля — нібы цацка, якую забавляецца дзіцяці далі. Зноў і зноў канібалы, нероны захвалююцца дукай сваёй, што пасеем крыкам нейтронным і нямой прарасцецём цішыняй... Мы — Зямлі невычэрпная сіла, мы — бясконцы працяг яе Дня. Ёй крывавага зерня хапіла, каб буля ў аяках Цішыня.

г.Мінск.

Тамаш ЛЯШОНАК Пра маці

Я не выбраў яе і няма больш адданай жанчыны, каб без роздму брала заўсёды той боль на сбе; для спыну яна не шукала ніколі прычыны, толькі б я не гібеў ні хвіліны ў бядзе і журбе.

Раскажы, ветэран...

Раскажы, ветэран, словы з памяці просіцца семі... Раскажы, з кім і дзе ты калісьці ў атаці хадзіў. Пасядзі, ветэран, як любіў пасядзець ты з сынамі, з намі двойчы народжаны, дзядзька Міхась, пасядзі!

Гэта дым франтавы павяліў ветэранам галовы, і ўсе кулі вайны клята самага сэрца прайшлі...

Раскажы, ветэран, самі просіцца з памяці словы, каб і мы раскажыць сваім дзецім таксама змоглі.

Праз такую вайну каб прайсці, трэба сэрца са сталі, трэба быць і шыжом, і свінцом, і агнём, і бранёй. Паглядзі, ветэран, таве ўнукі дарослімі сталі, засланішчы вайну... урачыстай тваёй цішыняй.

г.Глыбокае.

